

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egész évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete főpénztárának Túrkevére az 54.135.sz. csekkaszámlán küldendők

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VITÉZ GYUTAY ISTVÁN

Megjelenik egy évben 11-szer.
Szerkesztőség: Gyöngyös. (Gazdasági Népiskola.) Kiadóhivatal: Túrkeve. Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: NÁRAY FERENC elnök, Lajosmizse. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanítók Orsz. Egyesülete, Lajosmizse.

KETTŐS ÜNNEP.

Ünnepre gyült össze a gazdasági szaktanítóság ez év október 5.-én. Ünnepelte az egyesület új örökös díszelnökét, *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi minisztert.

Tudjuk jól, hogy Hóman kegyelmes úrnak sokkal különb, magasabb, talán becsesebb kitüntetései vannak, mint a gazdasági szaktanítóság díszelnöksége, amely amazok mellett eltörpül; de bizton állíthatjuk, hogy olyan, amelyet nagyobb lelkesedés, odaadás, tisztelet, hála és nagyrabecsülés kísérne, alig van. Hiszen ezen díszoklevelet a nép fiainak nevelői, a hazafias fellángolások, a törhetetlen akarások nemzeti napszamosai adták.

Ők ismerik a nemzeti élet értékeit s azokat meg is tudják becsülni. Gyenge a szavuk, de annál nagyobb a nagy hazafiak iránti szeretetük és megbecsülésük. Ezért siettek a nagy magyar kultuszminiszternek szerény díszelnöki oklevelükkel nagyrabecsülésük- és ragaszkodásuk tanujelét adni.

A gazdasági szaktanítóság ünnepelt. Ünnepelte Hóman kegyelmes úrban a tudóst, aki tudományos működésével úgy magának, mint a magyar nemzetnek becsületes nevet szerzett az egész világ előtt. Ünnepelte a nagy szervezőt, kitől bizvást reméli a gazdasági népoktatásnak új — az eddiginél realisabb — alapokra való fektetését. Ünnepelte a bátorkezü politikust, ki nemcsak tervez, de tenni is mer. Ünnepelte a puritán és vallásos embert, a magyar pedagógusok mintaképét. Ünnepelte, díszelnökévé választotta és példaadását, parancsszavát mindenkor követni fogja.

Kegyelmes Urunk! A mi egyesületünknek nincs sok tagja, nincs hathatós szava, nagy multja, de annál nagyobb a hazafias érzelve, ügyszeretete és szorgalma. Fogadja tőlünk szerény díszoklevelünk mellé e hármas erénybokrétát ragaszkodásunk jeléül és

vezéreljen bennünket a hazafias tettek és kulturális alkotások mezején a szebb magyar jövő felé! Mi igérjük, hogy díszelnökünket ezen az uton vakon követni fogjuk.

*

A másik ünnep, amelyet a gazdasági szaktanítóság ült, az ő élniakarásának 30 éves bizonyágtétele. Ünnepelte, hiszen a magyar ünnepel akkor is, ha öröm, akkor is, ha bánat éri.

E visszaemlékezésbe sok öröm, de még több keserűség vegyül. A mi lelkünk azonban ezen az ünnepen szivesebben gondol a szép, a nemes, a nekünk kedves emlékekre, mint a szomorú események történetére. Ha azonban a küzdelmes 30 esztendőn mégis végigtekintünk, sok keserves, szomorú esztendőt találunk abban. Hiszen minden haladást jelentő újítást úgy kellett kiharcolnunk. Ez a harc azonban nemes fegyverekkel történt. A gazdasági szaktanítóság életében nem volt olyan esemény, nem volt olyan diadal, amelynek kivívásához hozzá nem méltó eszközt használt volna, vagy amelynél felesleges hatóságaink közbelépése vált volna szükségessé. S erre mi büszkék vagyunk. Büszkék is lehetünk azért, mert ez a tény bizonyága a gazdasági szaktanítóság komoly élniakarásának, ügybuzgó, kitartó és körültekintő munkájának.

Ünnepet ült a szaktanítóság! Ünnepelte 30 éves örömének, bújának-bánatának, néha mellőztetésének, de őszinte munkakészségének emlékét. És nem csügged, ha a jövőbe tekint. Az elmúlt 30 év megtanította tünni, szenvedni, de bízni és remélni is. Edzett lelkén a csüggedés nem vehet már erőt. Erős akarattal, acélos munkabírással, Istenbe vetett hittel csak a jövő felé tekint. A visszaemlékezést az elmúlt 30 évre már leróta, most az új 30 év megalapozásán fog dolgozni.

Isten segedelmével ez új korszak talán örömteljesebb ünneplést hoz e megpróbáltatásban megedzett egyesületre. Úgy legyen!

A G. SZ. O. E. DÍSZOKLEVELENEK ÁTNYÚJTÁSA DR. HÓMAN BÁLINT KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERNEK.

Dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszternek a G. Sz. O. Egyesülete örökös tiszteletbeli díszelnökévé történt megválasztásáról szóló díszoklevelet október 17-én adta át az egyesület küldöttsége, melyben az egyesület elnökén kívül *Belle Lajos, Dr. Fedora D. Sándor, Siha József, Schill János* és *Tuboly Jenő* gazdasági népiskolai igazgatók vettek részt.

A díszoklevelet *Náray Ferenc* elnök a következő szavak kíséretében nyújtotta át a Miniszternek:

**„Nagyméltóságú Miniszter Úr!
Kegyelmes Uram!**

Mély alázattal kérem Nagyméltóságodat, kegyeskednék szívesen fogadni hódolatteljes tisztelgésünket azon alkalomból, hogy a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete Nagyméltóságodat örökös, tiszteletbeli díszelnökévé választotta és megbízott bennünket azzal, hogy ezen ünnepélyes aktusáról szóló díszoklevelet Nagyméltóságodnak felajánljuk.

Kegyelmes Uram!

A gazdasági szaktanítói testület nagy megtiszteltetésnek érzi és hálás Nagyméltóságodnak azért, hogy ezen szándékunkat, előzetes kérelmünkre, kegyesen fogadni méltóztatott. A 180 tagot számláló kicsiny testületünkhöz illő szerénységgel érezzük, hogy ezt a megtiszteltetést annak a nemes ügynek köszönhetjük, melyet testületünk immár 4 évtizede, országos egyesületünk pedig 30 éve szolgál. Ez alatt az idő alatt megteremtettünk és a gyakorlati életbe átvittünk egy olyan iskolatípust, mely speciálisan magyar talajból sarjadt és speciálisan magyar életszükségletet elégít ki.

Ma Csonkahazánkban az önálló gazdasági népiskolának 52 egysége működik, melyek Nagyméltóságod bölcs elődeinek elhatározásából és hatékony segítése mellett jöttek ugyan létre, azonban szerénytelenség nélkül állíthattuk, hogy túlnyomólag mérhetetlen nehézségek és küzdelmek árán, a legszerényebb eszközökből és sok derék kartársunknak való-

ságos szerzetesi buzgalmából. Ez az 52 önálló gazdasági népiskola most évente mintegy 20.000 gazdaifjút és gazdaleányt tanít és nevel azzal a célkitűzéssel, hogy belőlük derék, értelmes és dolgozó, tudásban modern, erkölcsben konzervatív polgárai váljanak a hazának. Boldoggá tesz bennünket a szakkörök általános véleménye, hogy ott, ahol az anyagi kellékek is hiánytalanul meg vannak, sikerült kimunkálnunk azt az iskolatípust, mely valóban alkalmas a legszélesebb néprétegekre kiterjedő, alsófoku gazdasági oktatás- és nevelésre. Ez főleg annak köszönhető, mert a kötelező népoktatási keret és a községenkénti elhelyezés lehetővé teszi ezen gazdasági iskolák benépesítését s a gyakorló gazdaságainak szerény beállítottsága egyrészt példaadásra és követésre alkalmas, másrészt nem ró túlzott anyagi terhet a fenntartó közületekre, államra, községekre.

Amikor ez a felismerés az önálló gazdasági népiskolák prosperitásának bizonyítékai segítségével általánossá vált, úgy érezzük, feladatunk első felét megoldottuk és igazoltuk boldog emlékü Darányi Ignác földművelésügyi miniszter nagyvonalu elgondolását, aki a szervezet alapjainak lerakásakor, reszort-szemponctól egészen függetlenül, világosan és előre meglátta, hogy a széles néprétegekre kiterjedő, népies mezőgazdasági szakoktatás népoktatási feladat, melynek a kötelező népoktatás kereteibe kell illeszkedni.

De tudatában vagyunk annak is, hogy a munka másik, talán nem is könnyebbik fele még hátra van. Arra van szükség, hogy ez az iskolatípus most már a szükségletnek megfelelő számú egységgel, általánossá tétessék. Különös rendezése a gondviselésnek, hogy ezt a feladatot a nagy kezdeményezőtől éppen Nagyméltóságod örökölte, aki az ő műveinek befejezésével magyar történelmet fog csinálni, mert a magyarság sajátos szükségleteinek megfelelő alapokra építi és szakszerű tartalommal tölti meg azt a magasabbfoku népkulturát, mely a kor követelménye, de men engedi a kulturájában emelkedő népet

eltávolodni a földtől, mely őt és az egész nemzetet élteni.

Nagyméltóságod cselekedeteiben és intézkedéseiben ugyanaz a történelmi lüktetés érezhető, mint tudós írásaiban. Mi megérezte, hogy Nagyméltóságodban szerencsésen olvad egy lelkeséggé a viszontagos magyar mult szerelmes tudósa és a magyar jövő nagy építője. Adja Isten a kegyelmet mi szegény hazánknak, hogy Nagyméltóságod teljes sikerrel tölthesse be misszióját és mi boldogok leszünk, ha egyszerű és hűséges munkásai lehetünk a nagyszerű feladatnak és a bölcs Vezérnek! Szerény és tiszteletteljes írásunk legyen emlékeztetője lelkes fogadalmunknak és odaadó hűségünknek!"

A miniszter a díszoklevél átvétele után

válaszában kifejtette, hogy teljesen egyetért az üdvözlő beszédben mondottakkal és rendkívüli fontosságot tulajdonít annak, hogy a nép széles rétegei elláttassanak gazdasági szakismeretekkel. Éppen ezért a gazdasági népoktatás szervezése kulturpolitikájának lényeges részét képezi. Bár a költségvetési szempontokat okvetlenül szem előtt kell tartania, annak a reményének adott kifejezést, hogy az iskolai felügyelet átszervezése kapcsán — körülbelül a jövő év tavaszán — lesz mód és alkalom a gazdasági népoktatás függő kérdéseinek rendezésére is. A részletkérdések kidolgozásánál igénybe óhajtja venni az egyesület közreműködését, hogy a több évtizeden át szerzett gyakorlati tapasztalatok az ügy javára értékesüljenek.

A GAZDASÁGI TOVÁBBKÉPZŐK TANANYAGBEOSZTÁSÁRÓL.

Írta: Oberhammer Géza.

A gazdasági továbbképző népiskolák tulajdonképpen az önálló gazdasági népiskolák előőrsei, aminél fogva hivatottak a gazdasági szakoktatás keretét a lehetőségekhez mérten minél jobban kiterjeszteni. Éppen ezért rendkívül fontos, hogy munkálkodásuk minden tekintetben értékes, eredményes és a gyakorlati életben becses is legyen!

Tény, hogy aránylag nagy tananyag mellett kevés idő áll rendelkezésre. Ezért fokozott mértékben szükséges, hogy a tananyagból a legszükségesebbet válasszuk ki. Ezen kiválasztásnál előfordul az a hiba, hogy bár lényeg szerepel a beosztásban, az előadandó anyagok között nincs meg a logikai kapcsolat. Ilyen esetben természetesen az eredményesség is hiányt szenved, mert a gyermek emlékezetében a megrögzítés hiányos lesz, azaz a már ismert részek között logikai következetlenség áll fenn. A tananyagbeosztás összeállításánál két fontos tényezőre kell tekintettel lenni és pedig: a legfontosabb részek kiemelésére és logikai kapcsolatok megteremtésére! Ezen a módon lehet csak elérni azt, hogy bár kevés idő áll rendelkezésre, mégis

az aránylag nagy és terjedelmes anyagot a gyermek el is mélyítse lelkében.

Némelyek, bár helyesen, csak hogy nem didaktikai módon, figyelemmel vannak az évszaki mezőgazdasági eshetőségekre, munkákra, stb. és ezek alapján igyekeznek beosztani az anyagot. Helyes az elgondolás, de a kivétel nem jó, mert a tananyagbeosztásnál az előbb említett két tényezőre kell építeni mindent és akkor, amint csak lehetséges, össze is kell kapcsolni az időszaki gazdasági teendőkkel. Előfordul, hogy egyesek tisztán a helyi viszonyok alapján állítják össze az anyagot. Habár ez rendkívül helyes és fontos, de erre csakis a főelgondolás alapján kell kiterjeszkedni és vonatkozásba hozni. Ilyen módon azután el lehet mélyíteni az anyagot a helyi gyakorlati élet minden vonatkozásában. Ezáltal fokozottabb érdeklődést lehet kiváltani a gyermek lelkéből és egy biztosan maradandó kincsét adunk át. Ügyelni kell arra is, hogy azon a vidéken különösen kultivált gazdasági ágat a rendes kereten is túl, részletesebben kell tárgyalni.

Legcélszerűbb minden tárggyal egyszerre párhuzamosan haladni, mert ily módon beállított órarendnél azután pl. az I. osztálynál természetesen több időt hagyunk a talajművelésnek, mint a konyhakertésznek. Általában leghelyesebb, ha minden osztálynál az órarendek összeállításánál, illetve az egyes tárgyak részére szolgáló tanítási idő megállapításánál az elvégzendő tananyag mennyiségéhez arányítunk. Így pl. a II. osztálynál számíthatunk másfél órát az állattenyésztésre, a szőlőművelésre pedig fél órát. A fél óránál kisebb tagolások semmiesetre sem indokoltak semmiféle tekintetben sem. A tananyagbeosztással kapcsolatban szükséges még az is, hogy az öt hónapi elméleti oktatáson kívül eső gyakorlati hónapok anyagáról készítsünk egy sémát, hogyha nem is lehetünk esetleg következetesek mindig, de van legalább egy vezérfonál, amihez igazodhatunk. Továbbá ügyelni kell arra a munkára is, amelynek alapján jelöljük ki a tananyagot, s így pl. az I. osztálynál Géher Lajos: „Gazdafiúk könyve“ a legteljesebb mértékben szolgálja az elvi szempontokat. Végül is elengedhetetlenül szükséges, hogy a gazdasági továbbképzős tanító a mai gyors ütemben haladó korban a gazdasági önképzésre nagy gondot fordítson, mivel csak így tudja nyújtani azt, ami szükséges ahhoz, hogy a nemzetek versenyében helyt is állhassunk.

Konkluzióképpen összefoglalva a fentieket: ha a lényeges részek között megteremtjük a logikai kapcsolatot és összhangba hozzuk az anyagmennyiséget a rendelkezésre álló órák számával, akkor megvetettük az alapját az eredményes tanításnak minden tekintetben. Különösen a mai időben kell ügyelni nagy körültekintéssel arra, hogy tiszta gyommentes magot vessünk a magyar ugarba, hogy abból azután áldásos termés is legyen!

AZ ŐSZI MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS.

Az őszi mezőgazdasági kiállítás, amelyet az Iparcsarnokban rendeztek, tulajdonképpen országos mezőgazdasági terménybemutató volt. A magyar gazda verejtékkel átitatott alkotásai abban az időben, amikor mindenféle gazdasági háború dúl és az autárkia gondolata csábít.

A kiállításon kaleidoszkópszerűen végigvonultak mezőgazdaságunk összes kincsei. Ott voltak a kis és nagy gazdaságok, valamint a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi cégek pavilonjai szebbnél-szebb anyagokkal. Résztvett Országos Egyesületünk is csoportos kiállításával, amellyel elismerő oklevelet nyert. Megnyilatkozott a magyar élniakarás mind a szépségben, mind a hasznosságban. Lehetett látni nagy szakértelemmel összeállított gyűjteményeket, gazdasági-, kerti- és virágsorozatokot, továbbá összehasonlító, szemléltető bemutatókat a termékek minőségének és mennyiségének emelésére vonatkozólag.

A kiállítás legimpozánsabb része az egyes megyék búzaminőségének szemléltető bemutatása volt. Itt láthatta a külföldi is, hogy búzánk minősége verhetetlen a világon.

A hatalmas gyümölcskiállítás — különösen annak téli almából összeállított részlete — világos tanubizonyosága, hogy a magyar gyümölcs úgy külsőleg, mint ízre és zamatra nézve első helyen áll a világpiacra is.

A szőlő- és borkiállításunk beigazolta, hogy nemcsak a világhírű tokajival, de a gyöngyösi és egyéb származású szőlővel is verjük az egész világot.

A konyhakerti és virágkerti rész is igen szép volt.

Meg kell emlékeznünk a kiváló asztalosiparról is, mely az utóbbi években igen nagy előrehaladást mutat. Majd fényképekkel illusztrált legkülönfélébb intenzív termelési eszközöket, üzemeket, magtisztítótelepeket stb., amelyek mind-mind feltűntetik azt a törhetetlen akaraterőt, amellyel küzd a gazda nemcsak az elismerésre, hanem a jövedelmének a fokozására is. Ezen a kiállításon különösképpen észre lehetett venni, hogy a cél nemcsak a belföldiek elismerésének, hanem a külföldiek megnyerésének a kivívása is volt. Végre mindjobban közeledünk ahhoz az oly szükséges és fontos kiállítási rendszerhez, amely az exportlehetőségek teljes mértékű kiaknázására nyújt alkalmat. Sikerült, ügyes rendezés és összeállítás meg is hozta és még ezután csak fokozhatja az eredményességet, amely mód alkalmas arra, hogy ideszoktassuk az idegen kereskedőket és tetszetős formában megmutassuk az prima magyar terményeket.

Ez a mezőgazdasági kiállítás hű tükrét adja annak a magyar őserőnek, amelynek gyökere a magyar anyaföldben van. Megmutatta, hogy hiába van Trianon, ez a turáni nép megint talpra fog állni, mert a kiállítás már nem a jövőbe vetett reményt, hanem a magyar jövő útját sugározta vissza.

(O. G.)

JAPÁNI VIRÁGKULTUSZ.

Nálunk az a nézet, hogy Japánban a főszerepet a virágok világában a Chrysantheumok viszik. Igaz, hogy a legnagyobb kiütközésük is erről a virágról van elnevezve. E virág rajzát a mikádó cimere- és a japán pénzeknek a díszítésére is felhasználják. A mikádó emellett évenként chrysantheum ünnepet is tart, a chrysantheum tehát a „császár virágjának“ maradt meg. A chrysantheumról azonban, mint nemzeti vagy japán népi virágról beszélni mégsem lehet. A mikádó annak idején a chrysantheumot formája miatt választotta címeréül. E virágot szorosán összeálló virágszirmai után régebben „kötő-virág“-nak hívták. A mikádó cimere azt akarja tehát tulajdonképpen jelképezni, hogy miképpen a chrysantheum virágszirmai szorosán állnak egymás mellett, ép úgy a császár egy szív-egy lélek a japán néppel.

A chrysantheum Japánban ép úgy, mint nálunk is bizonyos fokig csak luxus virág, ezért népszerűsége is korlátozott. Japánban bizony ez a virág nem egy dúsgazdag embert juttatott már koldusbotra azzal a vetélkedéssel, mellyel egyik virágkedvelő e téren felül akarta mulni a másikat. E versengésnél megnyilvánuló költekezések a régi feudális korszakok urainak esztelen pazarlásaira emlékeztetnek bennünket. A november havában Dankó-zakában tartani szokott kiállításokon valóságos chrysantheum-csodákat mutatnak be az udvar és a főurak kertészetei, hol bizony a tányérnagyságu chrysantheum-virágok — a tobzódó színek változataiban — nem tartoznak a ritkaságok közé.

Egyik ily kiállításon oly tő chrysantheumot mutattak be, melyen 1272 nyílt, gyönyörű pompás virág volt. E kiállításokon rendszerint a császár és az udvar is megjelenik. A kiállításokkal kapcsolatosan babajátékokat is rendeznek, melyeknek alakjai csupa chrysantheumból vannak előállítva.

Nagyon poetikus az egyes chrysantheum-fajok elnevezése: „Vérhercegnő“, „Holdtársa“, „Nyári felhő“, „Hajnali álm“ stb. A chrysantheumnak szakirodalmán kívül egész csinos szépirodalma is van mesékben és regékben

feldolgozva, mit chrysantheum nyílásakor nyilvános ünnepélyeken adnak elő.

Ha azt kérdezzük egy japántól, hogy melyik a nép virága? Az rögtön a cseresnyefavirágot nevezi meg. De ha tekintetbe vesszük azt, hogy a japán nép gyermeke tulajdonképpen egyforma áhitattal nézi és gyönyörködik az összes található virágokban és a virágnézésre, abban való gyönyörködésre külön kifejezése: „hana miru“ is van, akkor bizony állapíthatjuk meg azt, hogy a japánnak külön kedvenc virága. Ez a nép, minden fa-és virágnylás idején, akár szép az idő, akár nem, még ha esik is az eső és csúnyán fúj a szél, gondolkodás nélkül otthagyja a munkáját és családjával felkerekedve kirajzik a virágos helyekre, vig virágünnepet ülni. A japán tehát minden virágot egyformán szeret. Még a nők egyes jellemző sajátosságait, erényeit sem kötik egy virághoz, hanem mindegyiknek a jelölésére más és más virágot neveznek meg. A női bájt és erényességet a szilvafa virággal, a külső szépséget pedig a cseresnyefa virággal hasonlítják össze. A leányok kedveségét és karcsúságát a zöld fűhöz hasonlítják, az asszonyi könnyed lépkedést meg „lótusz-lépkedés“-nek mondják. A férfiak erényeit is virágokkal szimbolizálják. Japáni közmondás: „Amint a cseresnyefavirága hull, úgy kell a harcosnak is elhullania“. A japán a cseresnyefa virágban a „busidó“ vagyis a lovagiasság jelképét látja.

A cseresnyefa virágáról az a monda, hogy Tujivora no Narinorinak kertjében volt Japánban a legszebb 100 cseresnyefa, ezért még az utcát is, amelyben lakott, „Szakura Machi“-nak, azaz Cseresnyefa virág utcának nevezték. Az volt e nagyrának a bánata, hogy fái egy-két nap alatt elvirágoztak, azért könnyörgött Tajcenfukun Istennek, hogy hosszabítsa meg a cseresnyefa virágzását, hogy tovább lehessen abban gyönyörködni. Ezt a könnyörgést az istenség meghallgatta és azóta a cseresnyefa virágzását 21 napra terjesztette ki.

A szilvafa virág a bátorság és az erő jelképe. A híres Kajivara Geuda Kakeszuce hős a csatába úgy vonult, hogy nyiltartó tás-

káját előbb mindig friss szilvafa virággal töltötte meg.

A pompás sásliliom e földön nemcsak a híres Iris-kertekben virul csodálatos szinompájával, hanem a szalmafüdes parasztházak tetőin is. E virágdíszből az utóbbiak is valószínűs Iris-függőkerteknek tűnnek fel. Egy hagyomány azt mondja, hogy egyszer Japánban nagy éhínség után az összes mezőkön csak rizst volt szabad termesztetni, akkor a nők a háztetőkre palántálták a liliomot, csak hogy ne kelljen az ebből készült arc-pudert nélkülözniök. A nép azt hiszi, hogy a liliom a rossz szellemeket és a betegségeket távol tartja a háztól.

A barackfa virága a gyermeké. Különös szerepe van e virágnak márc. hó 3-án tartani szokott u. n.: „bábünnepen“. E napon a családban rendszerint a nagyanyóka elmondja az unokáknak annak a tündérének a történetét, akit egy barackmagban találtak meg.

A régi templomos város: Nara, a Japán barackültetvények főhelye. Ezer, meg ezer természetszerető ember vándorlásának a célpontja, de ugyanígy felkeresik a Tokió mellett fekvő Siokanó Momájámát is. (Momájama = barackoshegy.)

Régebben a futóka volt a japán-nép kedvenc „szerencse“-virága. De a XVIII.-ik században egy erős fagy elpusztította Japán összes futókáit. Erre futóka-klubok alakultak Tókióban, melyek e virág újból való elterjesztésével foglalkoztak teljes sikerrel.

Ha a japán ember a virágokról beszél, sohasem felejt el az „újév virágai“-t, a bambuszt és a lucfenyőt. A bambusz a józanság jelképe, ezért megkövetelik, hogy a fiatalság maga-megtartóztatásában oly szilárd legyen, mint a bambusz, mert ennek levelei sohasem változtatják a színöket. Az újév első 7 napján a gyermekeket: „Macu no uhi“ vagyis lucfenyő jelképének“ hívják. Ez a hét a lucfenyő-„virág“-nak van szentelve.

A lótusz Japánban Buddha virága „halálvirág“, Temetéseknel alkalmazták. A síremlékek tetejét is lótusz-virágformára faragják ki. A halottak emlékűnnepén az elhunytak számára szánt eledeleket az oltárra lótusz-leveleken adják fel, mert az a hit, hogy ez így kellemes a szellemeknek.

A szegény szülőket a nyomorból kimentő leányokat, akik „josivarába“ mennek, a japánok „pizsokban lévő lótusz-virágok“-nak nevezik.

A japán néphitben a virágoknak igen nagy jelentőségük van. Beszélnek, hogy Port-Artur ostrománál egy japán katona az oroszok legsűrűbb golyózáporában csak azért hajolt le, hogy egy utjába került virágot leszakítson s megállva, azt tarisznyájába gondosan elhelyezze. A japánoknál a virágok szeretete közel áll a hazaszeretet szent eszméjéhez.

x. y.

ÚJ KÖNYV.

„Tájékoztató a gazdasági irányu továbbképző népiskolák szervezete, tanterve és ügyvitelére“ címmel Géher Lajos orsz. szakfelügyelő könyvet írt, mely legközelebb már kiadásra is kerül. Az igen érdekesnek ígérkező tájékoztató a gazdasági irányu továbbképző népiskolák multját, jelenlegi helyzetét és adatait, szervezésükre vonatkozó fontosabb szabályokat, hivatalos tantervüket, órarend- és tanmenet mintákat, üzemtervet és hasonló tudnivalókat foglal magában, még pedig az érvényben lévő és a legújabb kiadott rendeletek pontos figyelembevételével.

Ez iskolák irodalma meglehetősen szerény, így örömmel veszünk minden vállalkozást, mely a gazdasági irányu továbbképző népiskolák ügyét előbbre viszi, tanerőinek helyzetét és munkáját hasznos tanácsokkal megkönnyíti. Szakfelügyelőnk könyve is bizonyára ezt a célt fogja szolgálni és ez iskolák érdekeit kívánja előbbre vinni. Ahogy ismerjük azonban a szerző széles látkörét és gyakorlati tapasztalatait, úgy véljük, hogy nemcsak a gazdasági irányu továbbképző népiskolák tanerői, de az iskolalátogatók és hivatalos körök, sőt az agrárpedagógia iránt érdeklődők is igen érdekes és hasznos forrásmunkát nyernek a tájékoztatóban és különösen az iskolák egységes vezetésére és irányítására találnak majd abban figyelemreméltó elveket és célkitűzéseket.

A röviden megjelenő könyvet tehát érdeklődéssel várjuk és annak méltatására megjelenése után még visszatérünk.

MIÉRT IRTSUK ÉS PUSZTITSUK A GYOMOT?

(Írta: S.)

A mezőgazdaság és kertészet elemi kérdése ez, mert a gyom káros voltát általában mindenki ismeri. De főleg kisgazdáink okoszerű gazdálkodása szempontjából emlékeztetésként mégis szóljunk e fontos gazdasági munkáról. Bár e kérdéssel időszerűen inkább tavasszal szoktunk foglalkozni, de az ez évi csapadék eloszlásunk eddig annyira egyenletlen volt, hogy a száraz tavaszunk következtében még a gyom erősebb növése is a nyárfelé tolódott el. Vagyis azt látjuk, hogy a gyomirtás a növénytermelés szempontjából mindig aktuális, még nyáron és ősszel is, különösen nálunk. Mert pl. tengeri vetéseink nyáron és ősszel is annyira elgyomosodnak, hogy a tengerit követő búzavetések, gabonánk tisztaságának rovására, eléggé gyomos talajba kerülnek.

A gyom gyengébb vagy erőteljesebb növéseit természetszerűen a csapadék mennyisége befolyásolja. Ez igazolódott ez évben is, ha csapadékmérésünkből tudjuk azt, hogy folyó év január hó 1-től május hó végéig csak 90·9 mm. volt az összecsapadékunk s folyó év június hó első felében 9 csapadék napon pedig 111·7 mm. esőnk volt, mely még azóta is szaporodott. Ezen csapadék arányban szaporodott és fejlődött tehát a gyom is, melyet kártékonyágánál fogva irtanunk kell. A gyom irtásának szükségességét tudja és vallja a kisgazda is. De, hogy a gyom mennyi kárt tesz, azt mégsem mérlegeli minden gazda eléggé, amit nem egy gazosabb vetésterületünk is igazol.

Tegyük tehát kisgazdáinknál tudatossá a gyom kártételének sokféleségét és mérvét azzal, hogy megfigyelésekre készítsük, amikor a gazda szeméi elé a következő tényeket állítjuk. Való az, hogy ahol egy gyom áll, pont ott, azon a helyen nem állhat, nem nőhet műveleti növény. Ez már a termés rovására van, de tekintve a növények sor- és növény-távolságát, ezen körülmény még nem okoz oly nagy kárt, mint az alábbi tények.

A gyom nagyobb kártétele abban nyil-

vánul, hogy a gyom a termelt növényeinket fejlődésükben hátráltatja, megakasztja, vagy elnyomja, elpusztítja. Ez pedig következőképpen történik. A gyom részben elveszi növényeinktől a világosságot s így azok a felvett tápanyagokat nem képesek kellően fel dolgozni, fejlődésben visszamaradnak, nyomorognak s nagyrészüik tényleg el is pusztul. Kísérletek útján már megállapították azt, hogy a gyom a műveleti növényekkel egyforma mértékben használja fel a talajból a növényi tápanyagokat. A nedvesség, a vízszükséglet pedig nemcsak nagyobb, de kétszer annyi a gyomnövényeknél, mint gazdasági növényeinknél. Már csak ezt is tudva, irtanunk kell a gyomot.

A gyomnak rossz hatása az is, hogy a növények közt a levegő és talaj hőmérsékletét is csökkenti. A talaj hőmérsékletét mintegy 2° Celsiussal szállítja le, már pedig minden gazda tudja, hogy főleg tavasszal a növények magjainak csírázásához, valamint a kikelt növények fejlődéséhez meleg is szükséges. Tapasztalatunk az is, hogy a gyom minden növényi betegségnek melegágya, nevelő anyja. Hányféle gyomnövény van, melyek a rozsdát, lisztharmatot s sok egyéb növényi betegséget terjesztenek s igen gyakran még a kártékony rovaroknak is biztos otthont nyújtanak.

Végeredményében a gyomnövények kártétele minden esetben a terméshozamra van legnagyobb kihatással. Ebbeli károsodásunk természetesen igen tág határok között szokott mozogni. A vetések elgyomosodásának mérvét a legtöbb gazda nem is képes kellően mérlegelni és megállapítani. Mert csak a tiszta vetések terméseredményeinek megfigyelésével állapították meg a kísérleti állomások is azt, hogy a gyommentes vetéseknél több a termés holdanként

búzánál	1·77 q. szem és 1·48 q. szalma,
árpánál	2·48 q. „ „ 1·24 q. „
zabnál	2·44 q. „ „ 2·— q. „
hüvelyeseknél	1·50 q. „ „ 1·24 q. „
tak. répánál	24·68 q. gyökér és 6·24 q. levél.

Ezekből láthatjuk tehát, hogy a gyomnövények a termés csökkentésével mindenkor leszállítják gazdaságunk tisztajövedelmét is. Mert megfigyelhettük azt is, hogy a gyomos talajunk mindig több és nehezebb munkát kíván s így termelésünk csak megrághat. Hányszor kell pl. a gazos föld fogasolásánál a fogast a gázról megtisztítani? Milyen nehéz az acatos földet rendesen learatni s milyen nehezen szárad az ilyen gabona, mennyire késlelteti az a cséplést? Az ilyen gabonának a magjait mennyit kell forgatni, hogy termésünk el ne romoljon. A gazos szénát milyen nehéz szárítani s csapadékos időben mennyi penészedik meg belőle.

A sok gyommag milyen tisztátalaná teszi szemtermésünket, annak minőségétrontja, úgy, hogy a rostálások után is többnyire nehezen, alacsony áron értékesíthető csak s vetőmag céljaira alkalmatlan. Sőt sok esetben a gabonában lévő gyommagvak emberre és állatra egyformán károsak, még mérgező hatásuk is. Mindezeket ismerve és tudva, mégsem eléggé intenzíven történik a kiscgazdák által a gyomirtás. Ez a kiscgazdák által tehát nem kellő öntudatossággal végzett munka igen fontos tanítási egységként szerepelhet iskoláinknál és a kiscgazdák részére tartott előadásainknál is. Foglalkozzunk tehát ezen gazdasági részletkérdéssel is a maga helyén és idején, amikor népünk boldogulásáért dolgozunk.

A nagykörösi nagyerdő Apponyi ősfája. . . A nagykörösi polgármester tavaly összeíratta a nagykörösi nagyerdő ősfáit. Tizenöt ilyen többszázéves fát jelölt meg akkor a kiküldött bizottság, az összeírásból azonban több fa kimaradt. Most pótolták a mulasztást és az új eljárás során még tíz ősfát találtak. Az egyes ősfákat hazánk nagy férfiaiáról nevezték el és névtáblával jelölték meg. Az erdő legöregebb fája a felvett jegyzőkönyvek szerint mintegy ezeréves lehet. Koronájának átmérője negyven lépés és kivágás esetén legalább is tíz öl fa kerülne ki belőle. Ezt a fát *Apponyi-fának* nevezte el a bizottság.

Méltó emlék ahoz a volt kultuszminiszterhez, ki annak idején hazánk összes iskoláira kötelezően elrendelte a „Madarak és *fűk napji*“-nak ünnepélyes megtartását.

A FÖLD.

Írta: *Senior*.

Állami és nemzeti létünknek alapja a föld. Azonban ez az ezeréves birtokolt eltartónk és fentartónkkal szemben megállapíthatjuk, hogy egyáltalán nem nyilatkozik meg részünkről az a védelem, az a szeretet, amely a fenti állítást igazolná is és hogy valóban tudatában volnánk annak, hogy a föld az állami és nemzeti létünknek az egyetlen alapja. Ha ennek az állításnak igazán a tudatára ébrednénk, akkor lehetetlennek tartom, hogy a földnek egyszerű birtoklása már elegendő jogcím lenne ahoz, hogy azt valaki kénye-kedve szerint mondjuk kísérletezésre, a nemzettel és államunkkal nem törődve, szinte műkedvelősködve, használhassa, amit az illető gazdálkodásnak nevez el.

Hazánkban, — nagyon helyesen — ma már egy cipőt, egy ruhadarabot sem szabad senkinek addig közhasználatra csinálni, míg a cipő- vagy ruhakészítés mesterségét szakszerűen meg nem tanulta, okul adván erre azt, hogy kontárkodással a közt nem lehet megkárosítani. Mily csekélység pedig egy elrontott pár cipő, vagy egy elrontott öltöny, ahoz a kárhoz képest, amit egyesek öröklés vagy vásárlás jogán, vagy bérlés címén évről-évre, az állami és nemzeti létünk alapját képező földdel szemben kontárkodásukkal — 99 esetben merő tudatlanságból — büntetlenül elkövetnek, elkövethetnek.

Ha csakugyan komolyan vennénk azt az állítást, hogy a föld állami és nemzeti létünknek az alapja, akkor ezzel a létalappal szemben a mai, bárki által szabadon való kontárkodás üzése sem volna bizonyára lehetséges. A nemzeti létünk, államunk érdeke van feltétlenül annyira közérdekű, hogy a földdel üzött gazdálkodás mestersége megfelelő tanonckodás, segédeskedés és mestervizsga létetele után lenne csak üzhető. Aki ma valamely ipar üzését megfelelő tudás nélkül, illetve ennek kellő igazolása nélkül kísérli meg, kontárkodásért szigorú büntetésben részesül. Mennyivel szigorubban kellene tehát büntetni azt, aki az állam és nemzeti lét alapját képező földhöz mer avatatlan kezekkel nyúlni, megfelelő földhöz való érték, gazdál-

kodási tudás nélkül. Ugyebár ennek a fentebb elmondott helyes logikai következtetésnek mennyire ellentmond még ma a gyakorlati élet? De ne higyjük, hogy azért van ez így, mert a gyakorlati élet jár a helyes úton. Oh nem, hanem azon egyszerű okból van ez így, mert a földdel üzőtt mesterség, erre való hivatás tudata, sajnos ma még nem áll a tömegek szemében azon a piederstálon, ahol — teszem fel — áll a cipész mesterség. Mert a gazdálkodáshoz a köztudatban nem a tudás a főkéllék, hanem csak a föld. Olyan ez, mintha azt állítanánk, hogy a cipésmesterségnél nem a cipőkészítés tudása a fontos, hanem csak a kaptafa, melyen a cipő készül. Igaz, hogy amiképen a cipőkészítésnél elengedhetetlenül szükséges a kaptafa, vagy a bőr, úgy a gazdálkodásnak is feltétlen kelléke a föld. Amiképen azonban a kaptafa, avagy a bőr még nem elegendő ahoz, hogy a jó cipő létre is jöjjön, azon módon a föld sem minden még ahoz, hogy a gazdálkodás már kellő eredményességű legyen. Már pedig ma, hogy valaki gazdálkodjon, ehez a közvélemény szerint is csak a föld birtoklása a fontos és csak ez szükséges.

Igaz ugyan, hogy a magyar sors irányítói a föld mellett napjainkban állandóan hangsúlyozzák, hogy a föld bírása mellett szükséges jó, ha az illető a gazdálkodás tudnivalóival is rendelkezik.

Ha igaz az, hogy a föld állami és nemzeti létünk alapja, mennyivel inkább kellene az e téren burjánzó kontárkodást meggátolni. A földdel való kontárkodás megakadályozására, helyesebben mondva csökkentésére szolgálnak a különféle gazdasági iskoláink áldásos működésükkel. Sajnos, ez iskolák elvégzése nélkül is bárki minden kontárkodás vádja és a vád következményei nélkül is bátran üzheti a gazdálkodás nemes mesterségét.

Tudom jól, hogy ez a mai fonák állapot jelen társadalmunk mai rendszerének a következménye, amelynek a megváltoztatása nem történhetett meg egyidejűleg azzal a nagyszerű felismeréssel, hogy a föld csakugyan állami és nemzeti létünknek az alapja. A földnek birtoklását, illetve azon hivatásszerű gazdálkodás üzését legalább is oly mérvben, mint az az ipari szakmák üzésénél van, szintén

képesítéshez kellene kötni, mert bizony mindaddig „a föld az állami és nemzeti létünknek az alapja” — megállapítás minden nagy igazsága mellett is — csak üres jelszó marad. Üres jelszavakkal pedig komoly ügyet szolgálni nem lehet!

Az állam és nemzet érdekében igen is társadalmi életünk mai szerkezetének okszerű, egyben tervszerű átalakításával azt kell mielőbb megvalósítani, hogy a hivatásos gazdálkodás üzése gazdasági szakképzettség nélkül, törvényes kontárkodásnak minősíthessék. A mai idők már nem olyanok, hogy állami és nemzeti érdekeink kockáztatásával — mint agricultur állam — e kérdésben továbbra is: „az egyéni szabadság sérelme” álhumanisztikai jelszavával álljuk el az utját a józan haladásnak és kívánatos fejlődésnek. Szent a hitem, hogyha hazánk társadalmának rendszerében a hivatásos gazdálkodás is az iparpályák kötöttségéhez hasonlóan már be lett volna illesztve, akkor a közel multban hazánk a világválság súlyosságát korántsem érezte volna úgy meg minden ízében, mint ahogy azt át kell és kellett szenvednie. Vagyis arról van szó, hogy a hivatásos gazdálkodáshoz ne csak kívánatosnak legyen tekintendő a jövőben a szakképesítés, hanem anélkül a gazdálkodást hivatásszerűen folytatni se lehessen. Vagyis mindazok az egyének, akik saját vagy bérelt területen az év $\frac{3}{4}$ -ed részében saját szabad elhatározásukból, más egyén irányítása nélkül, függetlenül gazdálkodnak, legyenek kötelesek a törvényben meghatározott szakképzettségük igazolásával hatósági engedélyt szerezni.

(Folytatjuk)

A GYÖNGYÖSI

ÁLL. GAZDASÁGI NÉPISKOLÁNÁL

jóminőségű, tisztán kezelt asztali BOR van eladó. 50 literen felüli mennyiségben 30 filléres egységárban kapható. Hordót csak kivételesen és rövid időre kölcsönözhet az iskola.

Háziipari tananyagbeosztás

a .....-i m. kir. áll. gazd. népisk. kezdő – haladó tanulói részére az 193..... – 193..... tanévre.

Hónap	Hét	K E Z D Ő K R É S Z É R E					
		Kosárfonás	Szalmafonás (tengerihéj)	Cyékényfonás	Seprűkötés	Kefekötés	Famunka
		12–15 óra	8–10 óra	8–10 óra	8–10 óra	8–10 óra	12–15 óra
November	1	Vesszőválogatás. Zöldvesszőből kisebbs gazdasági kétfülu kosár.	Szalmából v. ten- gerihéjből kettős- hármis fonatok készítése lábtörlelőz	A gyékényszar- leveleire szőj- szedése és azok osztályozása. Kettős-hármis fonatok készítése.	Ciroktisztogatás és válogatás. Háztartási seprű ciroknyéllel.	Rizsgyökérből: sürolókefe. Fibriszből: sárkefe.	Faragás: eszközök haszn. ismertetése. Kötél, fűrészcseck. Kalapácsnyél. Keverőfa, kisebb- nagyobb.
	2						
	3						
	4						
December	1	Ugyanaz nagyobb méretben	Lábtörlek külön- böző méretben és alakban (elipszis-szögletes).	Lábtörlek.	Ruhaseprű ciroknyéllel.	Fibriszből: sárkefe. Lőszörből: kenőkefe.	Ültetőfa. Balta vagy fejcsenyél.
	2						
	3						
Január	1	Piacikosár, (zöldvesszőből).	Futószőnyeg, (szalmából).	Szőnyegek	Háztartási és ruhaseprű fanyéllal.	Fényesítőkefe.	Fűrészelés, gyalu- lás. Jelzőfák és virágkarók kisebbs és nagyobb méretben.
	2						
	3						
	4						
Február	1	Tyukborító vagy száritócsereány.	Melegágytakaró (szalmából vagy árnykelő nádból).	Cyékényponyva.	Nyirfagalyból egyszerű és szár- nyas gazdasági- seprű kötése.	Lőtisztítókefe.	Kovácsolófa. Vágódeszkák különböző alakban.
	2						
	3						
	4						

Hónap	Hét	H A L A D Ó K R É S Z É R E					
		Kosárfonás	Szalmafonás (tengerihéj)	Cyékényfonás	Seprűkötés	Kefekötés	Famunka
		12–15 óra	8–10 óra	8–10 óra	8–10 óra	8–10 óra	12–15 óra
November	1	Vesszőválogatás. Zöldvesszőből kisebbs-nagyobb méretu gazdasági kosarak.	Szalmából vagy tengerihéjből: különböző méret- ben és alakban lábtörlelő és futó- szőnyeg.	Lábtörlek és szőnyegek.	Ciroktisztogatás és válogatás. Háztartási seprű ciroknyéllel.	Rizsgyökérből: sürolókefe. Fibriszből: sárkefe.	Faragás: balta vagy fejcsenyél. Kapa-, ásó- vagy gereblyenyél, gereblyefogak.
	2						
	3						
	4						
December	1	Cyümölesszállító kosár tetével v. tyukborító v. száritócsereány.	Melegágyi takaró és árnykelő.	Cyékényponyva.	Ruhaseprű, ciroknyéllel.	Fényesítőkefe	Hámfa és kocsilócs.
	2						
	3						
Január	1	Fehérvesszőből: piaci karkosár, fél- gömbölykosár v. kenyerkosarka, virágkosár.	Szalmából: szakajtókosár.	Szatyor készítése.	Háztartási és ruhaseprű fanyéllal	Lőtisztítókefe. Kenőkefe.	Fűrészelés, gyalu- lás: lapos v. három- szögű scrtésvályú. Fejőszék vagy zszámoly.
	2						
	3						
	4						
Február	1	Hosszúkás ruháska.	U. a. különböző nagyságban	U. a. más nagyságban és más fonattal.	Nyirfagalyból egyszerű és szár- nyas gazdasági- seprű kötése.	Ruha, esetleg hajkefe.	Gazdasági vagy kertilétrá. Olajtó, szénvonó. Sótartó vagy csizmahúzó.
	2						
	3						
	4						

Megjegyzés: Az anyag elvégzésére, — különösen a kezdőknél, — az időt bővebben vettem fel, azért, hogy a kevésbé ügyesek is munkájukkal elkészülhessenek.

A NŐI ÖLTÖZKÖDÉS MŰVÉSZETÉNEK TANÍTÁSA ISKOLÁINKBAN.

Írta: *Árvalányhaj.*

Tudatosan öltözködni, azaz életkorunknak, társadalmi állásunknak és egyben egyéniségünknek megfelelően öltözködni nehéz dolog, sőt mondhatjuk, hogy valóságos művészet. E dolognak a megtanítása pedig még nagyobb feladat és egyben még sokkal nagyobb művészet. Mindezek dacára a mi iskoláink e kérdéssel való foglalkozás elől természetesen nem térhetnek ki, sőt mint öncélú iskolák erre — tekintet nélkül, az eléjük tornyosuló nagy nehézségekre — hivatásuknál fogva valósággal el is vannak kötelezve, hisz ez iskoláknak a programjuk: a gyakorlati életre való nevelés.

A női öltözködés tanításánál, ha a fentemlített szempontok bármelyikét szemelől tévesszük, akkor nemcsak, hogy nem állunk hivatásunk magaslatán, hanem működésünkkel már valósággal kárt okozunk s tevékenységünk rombolóvá is lehet. Itt tehát értsük meg tanítványainkkal, hogy a női felső ruházatkodás tulajdonképp házi és ünneplőruházatkodásból áll. E helyen reá kell mutatni arra, hogy nem helyes takarékoság az, amikor egyesek nem csinálnak otthoni használatra ruhát és a már félviseltté lett ünneplő ruhát fogják be otthoni, úgynevezett dolgozó ruhának. Ez a takarékoság így alkalmazva azért nem helyes, mert az ünneplőnek készült ruhák legtöbbszörre nem olyan anyagból készülnek, amelyeket mosni is lehet. Legtöbbszörre még az ünneplő ruhák szabásuknál fogva sem olyanok, hogy azokban munkaközben kényelmesen mozogni lehessen. A házkörüli munkában elkerülhetetlen az is, hogy ruhánk piszkot, foltot ne kapjon.

A viselt ünneplőruhában a dolgozó nő megjelenése tehát nemcsak nem higienikus, de nem is szép. Az így ruházkodó anya mellett fejlődő gyermeknek úgy az egészség iránti, mint a szép iránti érzéke nem fejlődhetik. Férjének pedig az iránta és otthona iránti szeretete ily ruházatkodás mellett bizony nem erősödik. A nő ruházatkodása nem egyszer a családi boldogságra is kihathat. Ezért meg kell értetni tanítványainkkal, hogy mun-

kába mindenkor síma mosókelméből készült ruhákat viseljenek. Ezek eléggé olcsók is, de azért izlésesek és csinosak is lehetnek. Miután ezeket a házi ruhákat színes anyagból készítik, a gyakori mosásuk sem jár különösebb költséggel és fáradsággal s ezeknek a vasalása sem oly nagy munka. Ily ruhában öltözködve bárki is nyit reájuk munkájuk közben, soha sem kell rendetlenségük miatt mentegőzniük. Meg lehet tanulóinknak magyarázni, hogy még használható ünneplő ruhájukat, melyet viseltségük miatt már utcára nem viselhetnek, munkaruhának átalakítva, ünneplőruhákra igen jól elhasználhatják. E ruhákról minden fölösleges díszet le kell szedni és esetleg kényelmesség szempontjából még át kell szabni azokat. Hozzá kis fehér vagy fekete kötény igen jól illik.

A fent elmondott otthoni ruházatkodásra nézve a tanítandó anyag minden gazdasági népiskola leányosztályaiban egyező, mindennütt egyforma legyen. Az ünneplőruha kérdésén azonban már nemcsak az életkornak és egyéniségnek tekintetbe vételével kell tanítani, hanem az iskolára utaltak társadalmi helyzetét és az adott helyi viszonyokat is okvetlen figyelembe kell venni. A tanulók társadalmi helyzete az önálló gazdasági népiskola leányosztályaiban nem egyforma. Mielőtt tehát e kérdéssel foglalkozna az illető gazdasági szaktanítónő, okvetlen szükséges, hogy odaadással elemezze tanítványainak társadalmi helyzetét, mert habár kimondottan gazdasági szakjellege van is a mi iskoláinknak, mégis csak $\frac{2}{3}$ -ad részben lehet gazdasági pályán lévő gyermekekről beszélni, mivel a többi $\frac{1}{3}$ -ad rész leánygyermek szülei legfeljebb gazdasági munkások, napszámosok és egyéb hivatású földnélküli egzisztenciák gyermekei.

Ha iskolánk oly vidéken van, ahol a népies-viselet teljesen ismeretlen fogalom, ott beszélhetünk a nő mai modern ünneplőruházatkodásáról. Ekkor kezdjük meg velük a kelme megválasztás nehéz titkainak ismertetését, a színek mikénti megválasztásának, a ruha el-

készítésének módjait megbeszélni. Hangsúlyozni kell, hogy egy jól elkészített, szolid, egyszerű ruha, mindenkire nézve előnyös, tehát minden kirívót és feltűnőt kerüljenek öltözködésükben. Ruháik megválasztásánál legyenek tekintettel alakjukra, hajuk, arcbőrük színére, mert az így létrehozott összhang a legnagyobb biztosíték arra, hogy ruhájuk sikerülni fog. Természetes, hogy fejkendő (kalap, sapka) cipő, harisnya és egyéb apró kellék (kesztyű, retikül stb.) helyes megválasztása is óriási szerepet játszanak az öltözködésnél. A legkifogástalanabb ruha összhatását is tönkretetheti egy hozzá nem illő színű cipő, vagy angolszabású ruhához francia cipő stb., mert e ruházatot kiegészítő kellékek és a ruha jellegének meg kell egyeznie. Tanításunkban a hívatásos gazda leány-gyermekeinek kívánatos öltözködését igyekezzünk minden erőnkkel szolgálni. Ezt tekintjük elsődrendű feladatunknak és csak ezt követőleg a többi társadalmi osztályok ily érdekeit. (Folytatjuk.)

GYÜMÖLCS- KIÁLLÍTÁS NYÍRBÁTORBAN.

A nyírbátori állami gazdasági iskola tanterülete, annak agilis igazgatójával *Szemerédy János* gazdasági iskolai igazgatóval az élen, *Király Ödön* ny. számtanácsos bankigazgató közreműködésével szeptember hó 16-ától, szeptember hó 20-áig bezárólag igen megnyerő, eredményes gyümölcskiállítást rendezett Nyírbátor és vidéke gyümölcstermelő gazdáinak, valamint az iskola gyümölcsösének a terményeiből.

A kiállítást *Erdőhegyi Ferenc* járási főszolgabíró, mint a gyümölcsbemutató fővédnöke nyitotta meg. Megnyitójában igen értékes szavak kíséretében buzdította a megjelent nagyszámú gazdaközönséget a magyar ugar szeretetére, mert az a hit, hogy a nemzet jóléte csak onnan fakadhat. Majd a kiállítás rendezőségének fejezte ki elismerését, mint akik szárnyát bontották annak a reorganizált gyümölcsgazdálkodásnak, amelyet az új gazdasági revolúció az egész ország területén megindított. A kiállítás megnyitásánál, a község vezető szaktekintélyei közül jelen volt *Góth László* m. kir. gazdasági főtanácsos,

Baloghy László községi főjegyző, mint a kiállítás fővédnökei és a város előkelőségei és szaktekintélyei.

A Gy. O. E. részéről, Nyíregyházáról megjelent *Bory Endre* igazgató, aki igen tanulságos előadást tartott a magyar gyümölcs szép jövőjéről. A nyíregyházi gyüm. körzet igazgatója, mint a bíráló bizottság elnöke több termelőt, így a gazdasági iskolát is a Gy.O.E.-nél, Budapesten kitüntetésre ajánlotta.

Tudósító: **Fáth Imre** gazd. szakt.

KORAI ÉS KEMÉNY TÉL LESZ.

A „Magyar Méh”-ben Ignác Sándor méhészt írja:

„A méhészt nemcsak a nyár érdekli, de egyaránt érdekli a tél is. Sőt nagyon is fontos volna tudni, hogy a reánk következő tél kemény lesz-e, vagy enyhe. A méhek azt mutatják, korán jön a tél és kemény lesz.

Évtizedek óta figyelem a méhek tapasztalásait, hogy miért tapasztják be már kora nyáron a repedéseket, nyílásokat, sőt néha még a kijárónyílást is, amikor még melegek vannak. És ezekből a megfigyelésekből mindig a tél minőségét állapíthattam meg. Nevezetesen, ha júniusban erősen tapasztottak a méhek, akkor mindig korán jött a tél (a hideg) s ha csak egy napra is, de a fagy néha már szeptemberben is bekövetkezett, vagy esetleg október első felében. Ha pedig július—augusztusban ragasztottak erősen, akkor nem jött korán a tél, de kemény, hideg volt a telünk. Ha pedig erősen tapasztottak júniusban is, meg július—augusztusban is, akkor korán is jött, meg kemény, hideg is volt a tél. Az idén júniusban már nagyon erősen tapasztottak, de nemcsak hogy júniusban, hanem júliusban is és amikor ezeket a sorokat (augusztus 14-én) írom, szintén erősen ragasztanak. Ezekből a jelekből azt lehet következtetni, hogy az idén is korán jön és kemény is lesz a telünk. A múlt évben például csak július—augusztusban ragasztottak erősen, ezért már szeptember hóban megírtam, hogy nem jön korán a tél, de kemény telünk lesz. És ez be is következett. Ugyanígy megírtam az előbbi évekről már ősszel, hogy gyenge, vagy kemény lesz a tél. Sőt az 1928. évi feltűnően erős tapasztás után is már ugyanabban az évben ősszel megírtam, hogy igen kemény tél következik, ami tényleg be is vált.

EGYESÜLETI ÉLET

VÁLASZTMÁNYI ÜLÉS.

Országos egyesületünk tisztikara és választmánya folyó évi október hó 4-én nagy érdeklődés mellett választmányi ülést tartott, melyen *Náray Ferenc* elnök elnöklete alatt az egész tisztikar és a választmánynak csaknem valamennyi tagja résztvett.

Az elnöki bejelentések során általános meglepedést váltott ki azon hír, hogy az óraadók és helyettesek arcképes igazolvány és fogadalomtételének ügyében az elnök előterjesztése biztató sikerrel kecsegtet, továbbá, hogy iskoláink számviteli utasítása rövid időn belül megjelenik. Élénk érdeklődést váltott ki az Elnök azon előterjesztése is, hogy a tanerők képzése a közgazdasági egyetemen nyerjen megoldást.

Elnök tudomására hozta a választmánynak, hogy írásbeli indítvány érkezett be, hogy *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter urat hazafias és tudományos kulturmunkájáért, a gazdasági oktatás iránt érzett és tanúsított meleg és hathatós támogatásért egyesületünk örökös díszelnökéül válassza meg. A választmány egyhangu lelkesedéssel tette magáévá az indítványt és utasítást adott az elnökségnek a másnapi díszközgyűlésen az örökös díszelnök ünnepélyes beiktatására.

Elnök közölte, hogy a Székesfehérváron tervezett közgyűlés ott megtartható nem volt, ezért a választmány tagjaihoz kérdést intézett a közgyűlésnek Budapesten való megtartása iránt. Minden érdekelt készséggel járult ehhez hozzá s ennek alapján történt a közgyűlésnek a fővárosba való áthelyezése.

A titkári jelentés a lefolyt év nevezetesebb eseményeivel foglalkozott. Utána a választmány részletesen letárgyalta a jövő évi költségvetést és egyesületünk anyagi ügyeit. A tagdíjhátralékok aggasztó szaporodását úgy véli csökkenteni, hogy felhatalmazást adott az elnöknek a nagy hátralékosok perbefogására.

Pataky Sándor a számvizsgáló bizottság elnöke beszámolt arról, hogy az egyesület pénztári számadását és okmányait, valamint

a jövő évi költségvetést tüzetesen átvizsgálták és azt rendben levőnek találták. A költségvetés átvizsgálása alkalmával megdöbbenve kellett tapasztalniok, hogy az egyesületi tagoknak mily nagy százaléka van a tagdíjakkal hátralékban.

A pénztárnak jelentésével kapcsolatosan tárgyalta a választmány a Rádli-üdülöház jövőveléből hirdetett tanulmányi ösztöndíjak pályázatát. Beható tárgyalás után úgy döntött, hogy *Pigniczky Ferenc, vitéz Gyutay István* és *vitéz Zentay Rudolf* egyesületi tagok egy-egy jó tanuló gyermekének 50—50 P jutalmat folyósít.

Riedlmayer János üdülöházi gondnok az üdülöház fokozatos fejlődéséről és forgalmáról adott tájékoztatást jelentésében.

Többek hozzászólása után a választmány elhatározta, hogy az üdülöház szobáinak használati díját az elő-, fő- és utószezon szerint módosítja. Megnyugvást keltett azon bejelentés, hogy a hajduszoboszlói gyógyfürdő egész évi nyitvatartására a legkomolyabb előkészületek folynak.

Majd a szerkesztő számolt be lapunk anyagi és előfizetési ügyeiről. A választmány a beszámolót egyhangulag tudomásul vette és elhatározta, hogy a gazdasági továbbképzők fokozottabb bekapcsolása érdekében ezen iskolák részére a jövő év januártól a lap előfizetésénél nagy kedvezményt nyújt.

A választmány végül több egyesületi ügy megtárgyalása és a közgyűlés előkészítésének befejezése után a késő esti órákban tanácskozásait befejezte.

Országos akció a szőlőfogyasztás emelése érdekében. A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete az idei belső szőlőfogyasztás emelése céljából erőteljes akcióba kezdett. A korán bekövetkezett idei nyár meghosszabbította azt az időszakot amely alatt gyümölcsöt fogyaszthatunk. A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete akciója során a legkisebb községbe is elküldi felhívását és felkér minden gazdát, minden olvasókört, minden orvost, hogy a maga hatáskörében keresse meg a lehetőségeket arra, hogy a gyümölcs- és szőlőfogyasztás nemzeti érdekeiről és egészségügyi hasznáról minél többen beszéljenek.

KÖZGYŰLÉS- ÉS DÍSZKÖZGYŰLÉSŰNK.

Országos egyesületünk folyó évi október hó 5-én tartotta Budapesten a Tanítók Háza dísztermében évi rendes közgyűlését, melyen az ország minden részéből 120 gazdasági szaktanító sereglett össze.

Náray elnök pont 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést. Üdvözölte a közgyűlésen megjelenteket, elsősorban *Géher Lajos* országos szakfelügyelőt, aztán a többi vendégeket és az egyesület tagjait. Röviden vázolta azokat az okokat, amelyek a közgyűlésnek Budapesten való megtartását szükségessé tették. A jegyzőkönyv hitelesítők kijelölése után részletezte azon előterjesztéseinek sorozatát, melyeket részben a választmány utasítására, részben pedig ügyünk előbbrevitele és egyesületünk érdekében a különböző hatóságokhoz és a minisztériumhoz intézett.

Megilletődéssel emlékezett meg egyesületünket ért veszteségekről és halottainkról.

Javaslatára táviratilag üdvözölte a közgyűlés *ritéz jákfai Gömbös Gyula* magyar miniszterelnököt és *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi minisztert.

A titkári jelentés részletesen beszámolt az egyesület egy évi működéséről és ez idő alatt beállott változásokról. A jelentést a közgyűlés hozzászólás nélkül elfogadta.

Majd a pénztárnok jelentése és a költségvetés tárgyalása következett. A közgyűlés a pénztárnok előterjesztését egyhangulag tudomásul vette, a múlt évi számadásokat jóváhagyta és a pénztárnoknak a felmentvényt megadta. A jövő évi költségvetést a választmány javaslata alapján elfogadta. A költségvetés tárgyalása során, a választmány indítványára elhatározta, hogy a közgyűlésen résztvevő óradó és helyettes kartársak utiköltségéhez — a fedezet mérve szerint — a jövőben hozzájárul. A tanulmányi segélyek ügyében a választmány által javasolt módon döntött.

A üdülöház gondnokának jelentését elfogadta, az üdülöház tervbevett fejlesztéséhez és a szezon szerinti újlag megállapított üdülöházi díjakhoz hozzájárulását adta.

A szerkesztő jelentését tudomásul véve, a gazdasági irányu továbbképzők kedvezményes előfizetéséhez — a választmány javaslata

szerint nyújtott kedvezmény figyelembe vételével — hozzájárult. A szerkesztő támogatására több egyesületi tag által tett ígéretet örömmel fogadta és a támogatást minden egyesületi tagnak erkölcsi köteleességévé tette.

Az indítványok során a közgyűlés nagy lelkesedéssel járult hozzá a választmány azon határozatához, mely szerint *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi minisztert az egyesület örökös tiszteletbeli díszelnökéül válassza meg. Több egyesületi kérdés megvitatása után a közgyűlés befejezést nyert és rövid szünet következett.

A szünetben érkeztek meg: a Kultuszminiszter képviselőjében *dr. Damjanovich Lajos* miniszteri tanácsos, az ügyosztály részéről *dr. Kreill Géza* miniszteri titkár, a földművelésügyi szakisk. képviselője: *Suhajda* szakfelügyelő, a kir. tanfelügyelők országos egyesülete nevében *Padányi Andor* kir. tanfelügyelő, a gazdasági irányu továbbképzők részéről pedig *Péterhídi József* a Tanítók Háza igazgatója.

Náray elnök a vendégek megérkezése után azonnal megnyitotta a 30 éves jubileumát üli G. Sz. O. E.-nek jubiláris díszközgyűlését, amelyen egyuttal örökös tiszteletbeli díszelnökei sorába iktatta az egyesület *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi minisztert.

Az elnök egyenkint üdvözölte a Miniszter képviselőjét, a földművelésügyi szakiskolák kiküldöttét, az ügyosztály referensét, *Géher Lajos* országos szakfelügyelőt, a kir. tanfelügyelők országos egyesületének elnökét és a gazdasági továbbképzők képviselőjét.

Az üdvözlések elhangzása után kegyeletes szavakkal ecsetelte a jubiláló egyesület 30 éves multját. Utána a megjelent előkelőségek válaszoltak az elnöki üdvözlő szavakra. *Dr. Damjanovich Lajos* a minisztérium részéről tett elismerő nyilatkozatot az egyesület 30 évi működéséről, majd *Suhajda* szakfelügyelő üdvözölte a földművelésügyi szakiskolák nevében a jubiláló egyesületet. *Padányi Andor* kir. tanfelügyelő a tanfelügyelőségekkel a gazdasági népoktatás terén való további vállvetett együttműködésre hívta fel az egyesület minden tagjának a figyelmét. A gazdasági

továbbképzők képviselője ezen iskolák támogatására kérte az egyesületi tagokat.

A jubiláris beszédek elhangzása után bejelentette az Elnök, hogy az egyesület egyhangu lelkesedéssel megválasztotta *dr. Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi minisztert örökös tiszteletbeli díszelnökévé. Ezen bejelentés megtörténtével díszelnöki beiktató beszédet mondott, melyben kiemelte a Miniszter kiváló egyéniségét és iskoláink, valamint egyesületünk érdekében tanúsított jóindulatát és megértő támogatását.

A Miniszter nevében *dr. Damjanovich Lajos* miniszteri tanácsos megköszönve az egyesület kitüntető bizalmát, a lehetőséghez mért további támogatásáról biztosította az egyesületet.

A díszközgyűlés úgy határozott, hogy a díszelnöki oklevelet küldöttség nyújtja át a Miniszternek

A díszközgyűlés utolsó pontjaként *dr. Fedora D. Sándor* választmányi tag tartott érdekes felolvasást a népoktatás keretébe tartozó iskolák gazdasági oktatásának átszervezéséről.

A díszközgyűlés befejezte után társaságban vett részt a gazdasági szaktanítói kar, majd délután az országos gyümölcskiállítást tekintette meg a városligetben. (A kiállításról lapunk más helyén emlékezünk meg.)

Legyen a Mezőgazdasági Népoktatás az özsze-
szekítő kapocs az önálló gazdasági népiskolák és a
gazdasági irányú továbbképzők, továbbá azok tantervi
között, mert ezzel kigazdaképzésünk általánosítása is
a megoldás felé közeledik.

Kapcsolódják be minden gazdasági tovább-
képző a kigazdaképzés magasabb, de nehéz felada-
tának megoldásába. Ennek az első feltétele a Mező-
gazdasági Népoktatás c. szaklapnak a megrendelése,
mely minden — a fentemlített céllal kapcsolatos —
kérdésről állandóan tájékoztatást nyújt.

MŰVEKET

FOLYÓIRATOKAT

szép kivitelben
olcsó árban
készít

Ablaka János és Ferenc

könyvnyomdója, Gyöngyös

HÍREK

Névmagyarosítások. Mihalik Kálmán jászberényi gazdasági népiskolai igazgató nevét *Szentirmayra*, Szembratovics János nyírbátori igazgató *Szemerédyre*, Weber Ilona kartársnőnk *Várnaira* és Fraundné Csutorás Aranka makói kartársnőnk férje pedig *Béla*-ra magyarosította.

Eljegyzés, házasság. *Rácz Elemér* nádudvari kartársunk *Gyulay Julia* ottani kolleganőnkkel, *Kalmár Margit* fővárosi gazdasági szaktanítónő *Schéda János* ny. főjegyzővel, *Kovács Ilona* tiszaföldvári kartársnőnk *Kövesdy Zoltánnal*, *Gaál Teréz* kisujszállási kolleganőnk pedig *Várady Károly* ottani városi pénztárnokkal házasságot kötöttek.

Bedros Ilonát Szeged-Alsóközponton *Bartók Ferenc*, *Zádori Annát* Csongrádon *Ambrus István* jegyezte el. Úgy a fiatal házasságoknak, mint a boldog jegyeseknek gratulálunk!

Sembery Imre nagykörűi gazd. népisk. igazgató kartársunk f. évi október hó 23.-án vezette oltárhoz *Schill János* makói gazd. népisk. igazgató, egyesületünk volt elnökének leányát. Amidőn az új házaspárnak gratulálunk, az örömszülőknek kívánjuk, hogy sok örömük legyen gyermekeik boldogságában!

Figyelmeztető. Névmagyarosítás, házasságkötés és más módon beálló névváltozások a belügyminiszteri engedélyezés, illetve házassági bizonyítvány másolatával azonnal bejelentendők VKM úrhoz. Névváltozás kir. tanfelügyelőség és a szakfelügyelőségnek is bejelentendők.

Órarendi és elfoglaltsági kimutatók úgy a nyári, mint a téli félévre vonatkozólag, november hó 1-i tanulólétszám figyelembevételével szakfelügyelőségnek a 745—1—21 1931. számú rendelet alapján pontosan beküldendők.

Kecskeméti felvételek. Mint ismeretes, a kecskeméti m. kir. gazdasági szaktanítónő-képző intézet a folyó 1934/35. tanévre újból megnyílt és arra a szépszámu pályázók közül 20-at vettek fel. Az október hó 1-én megtartott felvételi és orvosi vizsga alapján új hallgató-nők lettek: *Balla Róza*, *Brenner Mária*,

Brózik Erzsébet, Diviaczky Magda, Gáspár Irén, Helyes Ilona, Heinrich Leona, Horváth Margit, Hubay Erzsébet, Igonda Julia, Kádár Gabriella, Kiss Erzsébet, Kovács Edith, Kovács Margit, Papp Ella, Pálos Edith, Pigniczky Irén, Szinai Róza, Szőke Mária és Újvári Magda.

A névsorból kiemelendő, hogy *Brózik Erzsébet* berettyóújfalui, *Gáspár Irén* egri, *Helyes Ilona* mosoni, *Igonda Julia* hevesi, *Kádár Gabriella* fegyverneki, *Pigniczky Irén* székszárdi igazgatók leányai, kik édesatyjuk magasztos, de nehéz élethivatását választották pályájuknak.

Szívélyesen üdvözljük az összes hallgatónőket és őszintén kívánjuk, hogy a két éves tanulásuk sikeres, valamint eredményes, pályaválasztásuk pedig szerencsés legyen.

Az integritás gondolata a nevelőtől munkában. *Kolumbán István* most megjelent fenti című munkájának bevezetésében ezt mondja: „A magyar iskolának, a magyar nevelésnek egyedüli helyes álláspontja nem revízió, nem irredentizmus, hanem az integritás eszméjének hirdetése, mert a revízió a ránk kényszerített trianoni békének bizonyos módosítását, helyesbítését, az irredentizmus pedig csak a tisztán magyarul beszélő területek visszacsatolását jelenti. Mind a revízió, mind az irredentizmus bizonyos megalkuvást, lemondást jelent, ez pedig nemzetnevelésnek nem lehet célja.” *Kolumbán István*, éles meglátással mutat rá minden egyes tantárgy egészében és részleteiben azokra a nevelői és oktatói mozzanatokra, amelyek az integritás gondolatát szolgálják. Okfejtése meggyőző, hite benne ragyog minden sorában és hazaszeretet sugárzik ki a könyv minden mondatából. Értékes része a könyvnek a tantárgyak anyagával kapcsolatban összeállított s a kor hangulatát kifejező hazafias költemények gyűjteménye is.

Nyomatott: ABLAKA JÁNOS és FERENC
könyvnyomdájában, Gyöngyösön, Hanisz-tér 8.
Telefonszám: 158.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Gazdasági továbbképző Gy. Tárty: A földművelésügyi miniszter 80 400. 1934. számú rendelete értelmében a faiskola kivágása.

Válasz: A faiskola kivágása ügyében hozámintézett kérdésre az alábbiakban válaszolok.

Amennyiben a gazdasági továbbképző gyakorló területe — ha mindjárt faiskola is az — nem közös a községi faiskolával, akkor nem vonatkozik rá a fenti F. M. rendelet, ha azonban az iskola gyakorlóterülete egyúttal községi faiskola is, abban az esetben nincs más választás, mint a rendelethez alkalmazkodni. Hogy az Önök községében ez így van-e, azt nem tudom, de bizonyos, hogy a községek szűkkeblősége folytán nagyon sok továbbképző iskola került abba a helyzetbe, hogy a nagy keservesen beállított s már jövedelmet produkáló faiskola a fentemlített rendelet folytán halálra van ítélve. Most itt van az ideje, hogy a községek a volt faiskolai területet a gazdasági továbbképzők részére gyakorlóterületül átengedjék, de nem a vezetők szóbeli ajánlata, vagy esetleg iskolaszéki jegyzőkönyv alapján, hanem valóságosan is. A gyakorlóterület tehát telekkönyvileg kell az iskolák részére olyképen biztosítani, hogy az mindaddig az iskolák használatában maradjon, amíg az iskola — mint ilyen — működik. Célszerű volna ezt az ügyet az Igazgatóságnak a gondnokság (iskolaszék) útján a községi képviselőtestületnél szorgalmazni. A faiskola fájának megmentése ügyében igen célszerűnek mutatkozna, ha a községi előjáróság olyértelmű határozattal és kérelemmel fordulna a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy a községi faiskolát — mint ilyet — megszünteti és a területet a gazdasági továbbképzőnek telekkönyvileg átengedi. Kéri azonban, hogy mivel a megszüntetett községi faiskola eddig is az iskola gyakorlóterülete volt, elhanyagolva nincs, kaliforniai paizstetű benne nem található; továbbá az iskola eddigi eredményes munkája megsemmisülne, mely nemcsak a tanerőkre, de a gazdasági továbbképző iskola tanulóira nézve is demoralizálólag hatna; engedje meg a F. M., hogy a faiskola továbbra is fennmaradhasson, esetleg az iskola a fákat értékesíthesse. Elgondolásom szerint ez volna a legcélravezetőbb intézkedés ez ügyben.

Az önálló gazdasági népiskolák igazgatóit kéri a szerkesztő, hogy a laphoz mellékelt kimutatásokat az egyes tagoktól összeszedni és címére beküldeni szíveskedjenek.